

Forslag til folketingsbeslutning
vedrørende en midlertidig ordning af spørgsmålet
om Færøernes fiskerigrænse.

Fremsat den 11. marts 1959 af *udenrigsministeren*.

Folketinget meddeler sit samtykke til, at Danmark med Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland afslutter en overenskomst om en midlertidig ordning for fiskeriet omkring Færøerne, affattet i overens-

stemmelse med det mellem de to lande aftalte udkast, og at dansk myndighed i henseende til fiskeri udøves på det af overenskomsten omfattede område.

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning.

1. Overenskomstens forhistorie.

a. Den dansk-britiske traktat af 1901; Islands opsigelse og første udvidelse af fiskeriterritoriet.

Ved en traktat af 1901 mellem Danmark og Storbritannien, som aftalte visse regler for fiskeripolitiet i havet omkring Færøerne og Island, anerkendte Storbritannien en eksklusiv fiskerizone, der strakte sig 3 sømil fra kysten.

I 1949 opsgav Island med virkning fra 1. oktober 1951 traktaten for sit vedkommende og fastsatte derefter i 1952 en ny 4 miles fiskerizone omkring Island. Storbritannien protesterede mod denne udvidelse af det islandske fiskeriterritorium, og det britiske fiskerierhverv etablerede en blokade mod landing af islandsk fisk i britiske havne, således at Island blev afskåret fra sit britiske marked.

Den islandske udvidelse af fiskeriterritoriets bredde betød et væsentligt afbræk i det færøske fiskeri under Island, og bl. a. som følge heraf blev der fra Færøernes side i 1952 udtalt ønske om, at der også for Færøernes vedkommende gennemførtes en udvidelse af fiskeriterritoriet.

b. Den dansk-britiske overenskomst af 22. april 1955.

I stedet for at opsigte traktaten af 1901 og derefter gennemføre en énsidig udvidelse af fiskeriterritoriet omkring Færøerne valgte Danmark gennem forhandling med England at finde frem til en ny ordning, og den 22. april 1955 undertegnedes en overenskomst om fiskeriet ved Færøerne, der reviderede 1901-traktaten.

Efter overenskomsten fastholdtes principielt en 3 sømils fiskerigrænse, men beregningsgrundlaget ændredes og herved opnåedes en væsentlig udvidelse af fiskeriterritoriet.

Overenskomsten af 1955 blev indgået med et opsigelsesvarsel på 2 år, men blev gjort uopsigelig i en 10-års periode, således at overenskomsten tidligst kan opsiges til udløb i 1967. Inden aftalens undertegnelse blev det officielt meddelt den britiske regering, at det færøske lagting havde gjort det til en betingelse for sin godkendelse, at overenskomsten ville blive taget op til revision, såfremt og så snart der enten på international basis eller ved bilaterale

ordninger måtte blive vedtaget principper vedrørende fiskerigrænser, som, såfremt de på daværende tidspunkt havde været gældende, ville have medført en for Færøerne gunstigere ordning end den, som opnåedes ved aftalen.

c. Britisk-islandsk forlig af 1956; Færøske ønsker om ændring af 1955-overenskomsten.

I november 1956 lykkedes det ved forhandlinger i OEEC i Paris at opnå en forståelse mellem Storbritannien og Island, som førte til, at den britiske regering — i afventning af en international ordning af reglerne for søterritoriet — de facto tolererede den islandske fiskerigrænse på 4 sømil, ligesom blokaden mod landing af islandsk fisk blev bragt til ophør.

Dette resultat vakte på Færøerne forventninger om en revision af overenskomsten af 22. april 1955, og lagtinget vedtog den 4. april 1957 at nedsætte et udvalg til at forhandle herom. Efter aftale mellem Danmark og Storbritannien blev spørgsmålet imidlertid udskudt, indtil resultaterne af den dengang forestående internationale konference i Genève om retsordenen på havet, der var berammet til foråret 1958, var kendt.

d. Genève-konferencen i foråret 1958 og Islands anden udvidelse af fiskeriterritoriet.

Det lykkedes ikke på Genève-konferencen at finde frem til en løsning af spørgsmålene om sø- og fiskeriterritoriets udstrækning, da intet af de herom fremsatte forslag opnåede det fornødne to tredjedels flertal.

Det principielle danske standpunkt med hensyn til fiskerigrænser var på konferencen og er fremdeles, at en stats fiskeriterritorium normalt bør have samme udstrækning som dens søterritorium, og at den maximale bredde af dette territorium ikke bør overstige 6 sømil. Som en undtagelse fra denne hovedregel bør der efter den danske regerings formening i de særlige tilfælde, hvor lande eller områder har en isoleret geografisk beliggenhed, og deres befolkninger for deres udkomme i usæd-

vanlig høj grad er afhængig af havet, gives adgang til at hævde et særligt fiskeriterritorium på indtil 12 sømil, medens det egentlige søterritorium også i disse tilfælde skal have en maximal bredde af 6 sømil.

Den 1. juni 1958 gav den islandske statsminister meddelelse om, at der den 30. s. m. ville blive offentliggjort nye bestemmelser vedrørende Islands fiskerigrænser. Disse ville blive udstrakt til 12 sømil, og de nye bestemmelser skulle træde i kraft den 1. september 1958.

e. Det færøske lagtings beslutning af 6. juni 1958 og forhandlingerne med Storbritannien om en revision af 1955-overenskomsten.

Den 6. juni 1958 vedtog det færøske lagting følgende beslutning:

„Efter at Island har besluttet at udvide fiskerigrænsen til 12 sømil fra 1. september 1958 at regne, har denne kendsgerning i så væsentlig grad ændret forudsætningerne for fiskerigrænsespørgsmålet, at Færøerne må betragtes som løst fra konventionen med Storbritannien af 24. juni 1901 som ændret ved midlertidig konvention af 22. april 1955. Under hensyn til, at Færøerne har eneret til landsokkelen, beslutter lagtinget at udvide fiskerigrænsen den 1. september i år til 12 sømil beregnet fra de yderste skær og landodder og fra lige basislinjer. Ethvert trawlfiskeri inden for nævnte grænse forbydes.“

Lagtingets beslutning var ikke umiddelbart forenelig med overenskomsten af 1955; i overensstemmelse med det på Genève-konferencen indtagne standpunkt var regeringen imidlertid enig i den på Færøerne rådende opfattelse, at øernes fiskeriterritorium burde være på 12 sømil, og der rettedes derfor den 18. juni 1958 henvendelse i sagen til den britiske regering.

I det britiske svar knyttedes det færøske spørgsmål sammen med løsningen af det tilsvarende islandske, og de egentlige dansk-britiske forhandlinger indledtes derfor først i begyndelsen af september, efter at forhandlinger i NATO om dette sidste spørgsmål var endt resultatløst. Under forhandlingerne har det færøske hjemmestyre været repræsenteret ved to fiskerisagkyndige.

2. Den nye overenskomst vedrørende fiskeriet omkring Færøerne.

Som resultat af forhandlingerne er der opnået enighed om indgåelse af en midlertidig overenskomst om fiskerigrænsen til afløsning af 1955-aftalen.

Denne overenskomst er den 24. februar 1959 blevet godkendt af Færøernes lagting.

Den nye midlertidige ordning skal kun gælde, indtil en almindelig international konvention om territorialfarvandets bredde og om fiskerigrænser træder i kraft, jfr. overenskomstens *afsnit VIII (a)*. Den må ses på baggrund af det forhold, at det som nævnt ikke lykkedes for den internationale konference i Genève i foråret 1958 at finde en løsning på disse problemer, og at den nye internationale konference, som FN har besluttet at lade afholde, ikke vil finde sted før end i foråret 1960.

Aftalen er et kompromis, der kun har kunnet komme i stand ved indrømmelser fra både dansk og britisk side. Det bestemmes derfor udtrykkeligt i overenskomstens *afsnit VII*, at den ikke skal anses at præjudicere parternes synspunkter forsåvidt angår folkerettens regler om afgrænsning af og grænser for det ydre territoriale farvand eller for den eksklusive jurisdiktion i fiskerispørgsmål.

Overenskomstens hovedbestemmelser indeholdes i *afsnittene I, II og III*.

Ved *afsnit I* accepterer Storbritannien, at britiske fartøjer udelukkes fra fiskeri inden for en på kortet indtegnet speciel linje, som i det store og hele, omend med visse afvigelser til begge sider, svarer til en 6 milegrænse (den „blå“ linje). Fiskeriet inden for denne linje forbeholdes altså udelukkende færøske og andre danske fiskere.

Ved *afsnit II* accepterer Danmark på sin side — under hensyn til det fiskeri, som traditionelt drives i farvandene omkring Færøerne af fartøjer indregistreret i Storbritannien — at sådanne fartøjer fortsat driver fiskeri i området mellem foranævnte „blå“ linje og en linje 12 sømil fra lavvandsmærket (den „røde“ linje).

De britiske fiskeres ret til at fortsætte traditionelt fiskeri imellem de to linjer opretholdes imidlertid ikke ubegrænset. Under hensyn til den færøske økonomis særlige afhængighed af fiskeri gøres der visse indskrænkninger i denne ret for britiske fiskere, idet der ved *afsnit III* fastsættes særlige regler for tre i overenskomsten og på kortet nærmere afgrænsede havområder i bæltet mellem de to linjer, et nord, et vest og et syd for Færøerne. Disse områder vil i visse perioder af året blive beholdt fiskeri med langline og håndline. I de pågældende perioder vil alt andet fiskeri blive forbudt dér. Den væsentligste betydning heraf er, at linefiskere, hvilket i praksis så godt som udelukkende vil sige de færøske linefiskere, i disse perioder undgår konkurrence fra trawlfiskere.

Som en naturlig følge af, at Storbritannien kan påberåbe sig traditionelle fiskerimæssige interesser

ved Færøerne, forpligter den danske regering sig ved overenskomstens *afsnit IV* til at tilstå fiskefartøjer indregistreret i Storbritannien en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, som tilstås fiskefartøjer fra et hvilket som helst andet fremmed land.

I øvrigt foreskriver aftalen et nært samarbejde mellem de to regeringer med hensyn til beskyttelse af fiskebestanden ved Færøerne. I overenskomstens *afsnit VI* bestemmes det, at sagkyndige hvert år skal afgive en beretning om, hvilke foranstaltninger udover de allerede gældende, som eventuelt måtte være nødvendige til beskyttelse af fiskebestanden omkring Færøerne, og at de to regeringer sammen skal overveje eventuelle indstillinger om sådanne foranstaltninger, som de sagkyndige måtte afgive. Det bør i denne forbindelse nævnes, at man fra dansk side under forhandlingerne over for Storbritannien har bekræftet det færøske lagtings beslutning om, at der vil blive indført forbud mod trawlfiskeri inden for det område, som udelukkende forbeholdes færøske og andre danske fiskere (d. v. s. området inden for den „blå“ 6 milegrænse).

Overenskomsten skal ifølge *afsnit VIII (b)* i mangel af en international konventions ikrafttræden gøres til genstand for forhandlinger om eventuel revision efter 2½ år fra undertegnelsen og kan efter 3 år fra samme tidspunkt opsiges med 1 års varsel. Dette betyder, at Danmark, fire år efter at den midlertidige overenskomst er undertegnet, vil kunne blive løst fra den, hvilket i tilfælde af undertegnelse i 1959 vil sige, at Danmark (Færøerne) kan kræve sig løst senest i 1963, medens man efter 1955-overenskomsten først kunne være blevet løst i 1967.

Den nye midlertidige overenskomst vil, som anført, for så vidt angår bestemmelserne om fiskerigrænsen træde i stedet for 1955-aftalen. Såfremt den midlertidige aftale bortfalder, uden at den afløses af en ny overenskomst, vil fiskerigrænseforholdene ved Færøerne derfor alene være afhængige af de til den tid gældende almindelige folkeretlige regler.

3. Overenskomstens statsretlige konsekvenser.

Den nye midlertidige overenskomst vil i forholdet mellem Danmark og Storbritannien umiddelbart få retsstiftende virkning. For at kunne håndhæve den generelt over for fartøjer fra alle lande vil det imidlertid være påkrævet, at der — ligesom det var tilfældet ved 1955-aftalen — udfærdiges en dansk kgl. anordning. Det bemærkes i denne forbindelse, at de faktiske forhold med hensyn til fiskeriet omkring Færøerne efter de foreliggende oplysninger er sådanne, at kun Storbritannien kan påberåbe sig gennem de senere år regelmæssigt at have drevet fiskeri inden for 12 milegrænsen. En fastsættelse af fiskerigrænsen omkring Færøerne i overensstemmelse med aftalen, d. v. s. til 12 sømil — med forbehold af de i traditionen begrundede britiske rettigheder — vil derfor ikke kranke andre landes velerhvervede og traditionelle rettigheder.

Der må efter regeringens opfattelse tillægges den forudsete regulering af fiskeriforholdene ved Færøerne og i særdeleshed den deraf følgende væsentlige udvidelse af det område, som er undergivet dansk fiskeriinspektion, den største betydning. Der søges derfor i medfør af grundlovens § 19, stk 1 samtykke fra folketinget til, at det hittidige traktatforhold mellem Danmark og Storbritannien ændres i overensstemmelse med det foreliggende noteudkast, og at dansk myndighed i henseende til fiskeri udøves på det af overenskomsten omfattede område. Ved udtrykket „dansk myndighed“ er der intet foregrebet med hensyn til fordelingen af beføjelserne mellem rigsmyndighederne og Færøernes hjemmestyre. Efter den gældende ordning er spørgsmål om fiskeri og fredning af fisk på territoriet færøske særansliggender dog med de begrænsninger, der følger af de til enhver tid bestående traktatmæssige og andre internationale rettigheder og forpligtelser, medens fiskeriinspektionen udøves af rigsmyndighederne.

Oversættelse.

**DRAFT OF AN AGREEMENT BETWEEN
THE DANISH AND THE BRITISH
GOVERNMENTS CONCERNING A
TEMPORARY REGULATION OF FISHING
AROUND THE FAROE ISLANDS.**

Sir,

I have the honour to refer to the discussions between representatives of the Government of Denmark and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland relating to the temporary regulation of fishing around the Faroe Islands pending the entry into force of a general Convention regulating the breadth of the territorial sea and fishery limits and have the honour to make the following proposals:

I. The Government of the United Kingdom shall raise no objection to the exclusion by the competent Danish or Faroese authorities of vessels registered in the United Kingdom from fishing in the area between the coast of the Faroe Islands and the blue line shown on the map annexed hereto.

II. Having regard to the fisheries traditionally exercised in waters around the Faroe Islands by vessels registered in the United Kingdom, the Government of Denmark shall raise no objection to such vessels continuing to fish in the area between the blue line mentioned in paragraph I and a line twelve sea miles from low water mark along the coast of the Faroe Islands drawn as shown by the red dotted line on the map annexed thereto.

III. In view of the exceptional dependence of the Faroese economy on fisheries, in the three areas hatched red on the map annexed hereto, lying within the area

**UDKAST TIL EN DANSK-BRITISK
OVERENSKOMST VEDRØRENDE
EN MIDLERTIDIG ORDNING
FOR FISKERIET OMKRING
FÆRØERNE.**

Sir,

Jeg har den ære at henvise til forhandlingerne mellem repræsentanter for Danmarks regering og regeringen i Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland vedrørende den midlertidige ordning for fiskeriet omkring Færøerne, som skal være gældende, indtil en almindelig konvention, der fastsætter territorialfarvandets bredde og fiskerigrænser, træder i kraft, og har den ære at fremsætte følgende forslag:

I. Regeringen i Det forenede Kongerige skal ikke gøre nogen indvending imod, at de kompetente danske eller færøske myndigheder udelukker fartøjer indregistreret i Det forenede Kongerige fra fiskeri i området mellem Færøernes kyst og den på vedlagte kort viste blå linje.

II. Under hensyn til det fiskeri, som traditionelt drives i farvandene omkring Færøerne af fartøjer indregistreret i Det forenede Kongerige, skal den danske regering ikke gøre nogen indvending imod, at sådanne fartøjer fortsat driver fiskeri i området mellem den i ovennævnte stk. I nævnte blå linje og en linje tolv sømil fra lavvandsmærket langs Færøernes kyst tegnet som vist ved den røde, punkterede linje på vedlagte kort.

III. Under hensyn til den færøske økonomis særlige afhængighed af fiskeri bestemmes følgende: I de tre områder, der er skraveret med rødt på det vedlagte kort,

mentioned in paragraph II, fishing by vessels registered in the Faroe Islands or Denmark and vessels registered in the United Kingdom shall be limited to fishing with long line and hand line between the dates specified in sub-paragraphs (a), (b) and (c) of this paragraph. The areas and dates referred to are : —

(a) on the west: the area south-west and south of Myggenæs bounded at the northern end by the broken blue line drawn on a bearing of 270 degrees (True) from Myggenæs lighthouse — annually from the 15th of November to the 1st of April;

(b) on the south: the area south of the island of Syderö bounded at its northern end by the broken blue line on a bearing of 253 degrees (True) from Akraberg lighthouse, and on the east by the similar line on a bearing of 146 degrees (True) from the same lighthouse — annually from the 1st of October to the 31st of May;

(c) on the north: the area bounded on the west by the broken blue line forming the meridian of longitude 7 degrees west of Greenwich, and on the east by the broken blue line drawn due north of the northern point of Nordberg on Fuglø — annually from the 15th of February to the 15th of April.

IV. The Danish Government shall accord to fishing vessels registered in the United Kingdom treatment no less favourable than that accorded to the fishing vessels of any other foreign country.

V. The map annexed hereto shall be an integral part of the present Agreement and shall be deemed to be definitive as regards the lines and areas mentioned in paragraphs I, II and III.

VI. The Governments of Denmark and the United Kingdom shall arrange for experts to report each year what, if any, measures additional to those currently in force may be necessary for the conservation of the stocks of fish around the Faroe Islands and the two Governments shall consider together any recommendations for such measures that may be made by the experts.

og som ligger i det område, der nævnes i stk. II, må fiskeri fra fartøjer indregistreret på Færøerne eller i Danmark og fartøjer indregistreret i Det forenede Kongerige i de tidsrum, der angives nedenfor i litra (a), (b) og (c) i nærværende stykke, kun finde sted med langline og håndline. De områder og tidsrum, der refereres til, er:

(a) mod vest: Området sydvest og syd for Myggenæs, mod nord begrænset af den stiplede, blå linje, der er trukket efter 270° retvisende pejling fra Myggenæs fyrtårn — hvert år fra den 15. november til den 1. april;

(b) mod syd: Området syd for Syderø, mod nord begrænset af den stiplede, blå linje, der er trukket efter 253° retvisende pejling fra Akraberg fyrtårn, og mod øst ved den tilsvarende linje, der er trukket efter 146° retvisende pejling fra samme fyrtårn — hvert år fra den 1. oktober til den 31. maj;

(c) mod nord: Området, mod vest begrænset af den stiplede, blå linje, der danner den 7. længdegrad vest for Greenwich, og mod øst af den stiplede, blå linje, der er trukket stik nord fra det nordligste punkt af Nordberg på Fuglø — hvert år fra den 15. februar til den 15. april.

IV. Den danske regering skal tilstå fiskefartøjer indregistreret i Det forenede Kongerige en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, som tilstås fiskefartøjer fra et hvilket som helst andet fremmed land.

V. Det vedlagte kort skal udgøre en integrerende bestanddel af nærværende overenskomst og skal anses for at være afgørende med hensyn til de i stk. I, II og III nævnte linjer og områder.

VI. Danmarks og Det forenede Kongeriges regeringer skal foranledige, at sagkyndige hvert år afgiver en beretning om, hvilket foranstaltninger udover de allerede gældende, som eventuelt måtte være nødvendige til beskyttelse af fiskebestanden omkring Færøerne, og de to regeringer skal sammen overveje eventuelle indstillinger om sådanne foranstaltninger, som de sagkyndige måtte afgive.

VII. Nothing in the present Agreement shall be deemed to prejudice the views held by either Government as to the delimitation and limits in international law of territorial waters or of exclusive jurisdiction in fishery matters.

VIII. (a) The present Agreement shall enter into force on this day's date and shall, subject to the provisions of sub-paragraph (b) of this paragraph, remain in force until the entry into force of a general Convention regulating the breadth of the territorial sea and fishery limits.

(b) If by [a date two-and-a-half-years after the date of the signature] a Convention as mentioned in sub-paragraph (a) of this paragraph has not entered into force, the Governments of Denmark and the United Kingdom shall consider whether any modifications should be made to the present Agreement and, subject to such modifications as may be agreed, the present Agreement shall continue in force provided that at any time after [a date three years after the date of signature] either Government may give to the other Government notice in writing terminating the Agreement which notice shall take effect one year after the date on which such notice is given.

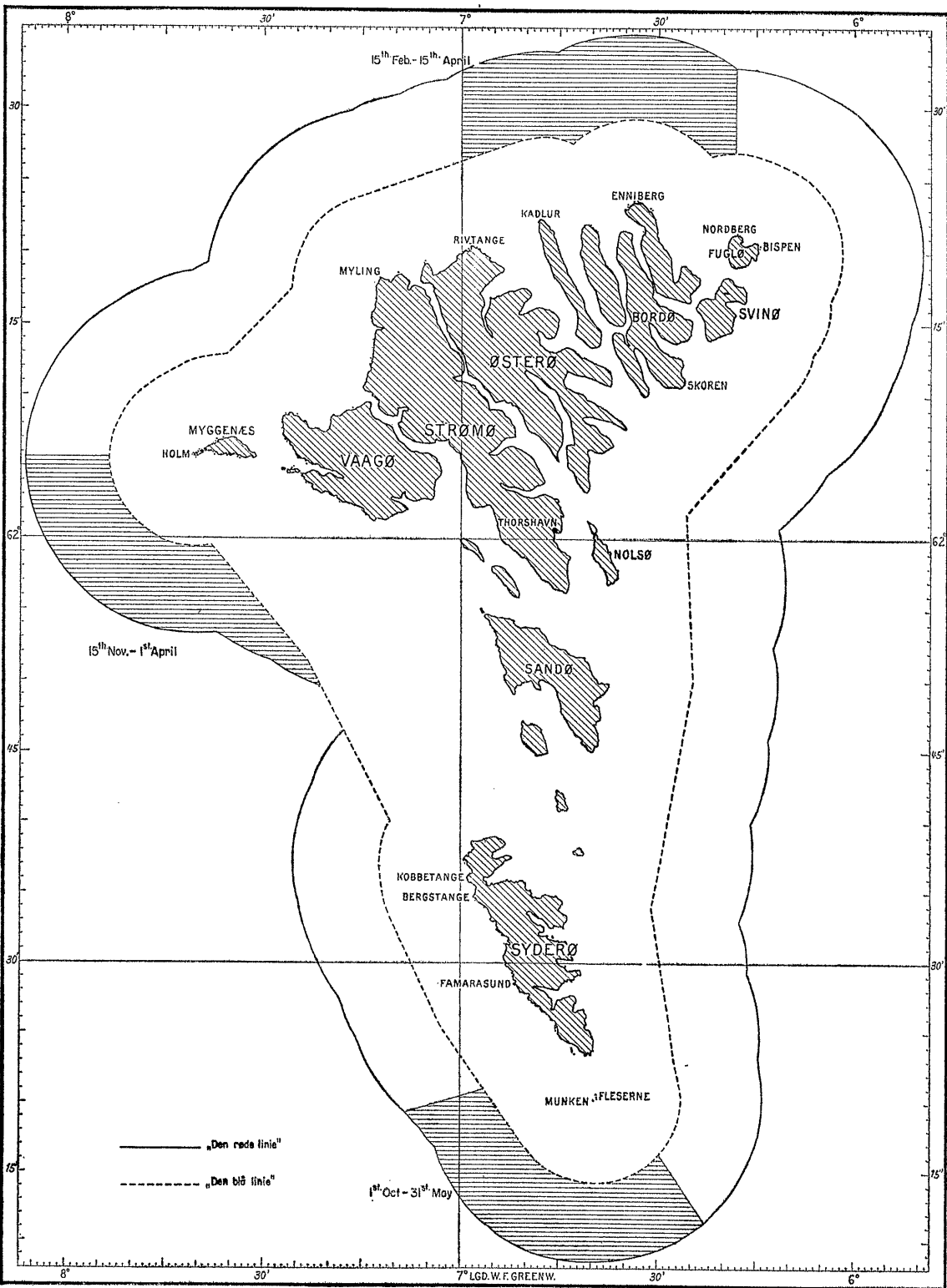
2. If the proposals contained in this Note are acceptable to the Government of the United Kingdom I suggest that this Note, and your reply to that effect, should be regarded as constituting an Agreement between our two Governments replacing the provisions regarding fishery limits around the Faroe Islands set out in the Notes exchanged between our two Governments on the 22nd of April, 1955, and modifying, accordingly, the Convention of the 24th of June, 1901, as modified by the Notes exchanged between our two Governments on the 23rd of July, 1954, and the 22nd of April, 1955.

VII. Intet i nærværende overenskomst skal anses for at præjudicere de synspunkter, som hver af de to regeringer har, for så vidt angår folkerettens regler om afgrænsning af og grænser for det ydre territoriale farvand eller for den eksklusive jurisdiktion i fiskerisporøgsmål.

VIII. (a) Nærværende overenskomst skal træde i kraft dags dato og skal med forbehold af bestemmelserne i litra (b) i dette stykke forblive i kraft, indtil en almindelig konvention, der fastsætter territorialfarvands bredde og fiskerigrænser, træder i kraft.

(b) Såfremt en konvention som nævnt i litra (a) i dette stykke ikke er trådt i kraft [her indføjes en dato 2½ år efter undertegnelsedatoen], skal regeringerne i Danmark og i Det forenede Kongerige overveje, om nærværende overenskomst burde ændres, og med forbehold af sådanne ændringer, som der måtte blive opnået enighed om, skal nærværende overenskomst fortsat være i kraft, idet dog hver af regeringerne på et hvilket som helst tidspunkt efter [en dato tre år efter undertegnelsen] skal kunne bringe overenskomsten til ophør ved skriftlig meddelelse herom til den anden regering, hvilken meddelelse skal få virkning ét år efter den dato, på hvilken den er afgivet.

2. Såfremt de i denne note indeholdte forslag kan godkendes af den britiske regering, foreslår jeg, at denne note og Deres bekræftende svar betragtes som udgørende en overenskomst mellem vore to regeringer, som træder i stedet for de bestemmelser om fiskerigrænsen omkring Færøerne, der findes i de noter, der udveksledes mellem vore to regeringer den 22. april 1955, og som i overensstemmelse hermed ændrer konventionen af 24. juni 1901 som ændret ved de noter, der udveksledes mellem vore to regeringer den 23. juli 1954 og den 22. april 1955.

Et mere detaljeret kort er vedlagt udenrigsministerens forelæggelsestale.